

Ügyszám: **339/B/2002**
Első irat érkezett:
Az ügy tárgya:
Előadó **Lévay Miklós Dr.**
alkotmánybíró:
Támadott jogi aktus:

Határozat száma: **339/B/2002. AB határozat**

ABH oldalszáma: **2009/1552**

Kelte: **Budapest, 2009.07.07**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 72. § (4) bekezdése, valamint a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvénynek az országgyűlési képviselők választásán történő végrehajtásáról szóló 60/2005. (XII. 21.) BM rendelet 5. számú mellékletének 1. és 2. számú mintája alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Indokolás

I.

Az indítványozó álláspontja szerint a közérdekű adatok nyilvánosságát sértik a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 72. § (4) bekezdése és a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvénynek az országgyűlési képviselők választásán történő végrehajtásáról szóló 9/1998. (II. 20.) BM rendelet (a továbbiakban: R1.) érvénytelen szavazatokra vonatkozó rendelkezései. Az indítványozó az indítványban kifejtette, hogy az Országos Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OVB) intézett kérelmében kérte, hogy egy meghatározott statisztikai formában értékelje ki az érvénytelen szavazatokat, amit azonban az OVB elutasított. Az indítványozó OVB elnökéhez intézett leveléből kiderül, hogy az indítványozó a R1. 6. számú mellékletének 1. és 2. számú mintáját kifogásolja, mivel azok szerinte „korlátozó érvénnyel határozzák meg a nyilvánosságra hozható adatok (eredmények) körét” az érvénytelen szavazatok tekintetében.

Mindezek miatt az indítványozó az Alkotmány 61. § (1) és (3) bekezdése alapján kérte az általa támadott jogszabályi rendelkezések megsemmisítését.

II.

1. Az Alkotmány indítványozó által hivatkozott rendelkezései:
 „61. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.

(...)

(3) A közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény, valamint a sajtószabadságról szóló törvény elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.”

2. A Ve. indítvánnyal támadott rendelkezése:

„72. § (4) A szavazatszámoló bizottság ezt követően külön csoportba helyezi és összeszámolja az érvénytelen szavazólapokat. Az érvénytelenség okát a szavazólap hátoldalára rávezeti, és azt a szavazatszámoló bizottság jelen levő tagjai aláírják. Az érvénytelen szavazólapokat külön kötegbe foglalja, és a köteget lezárja úgy, hogy a pecsét megsértése nélkül szavazólapot ne lehessen kivenni, illetőleg betenni. A kötegekre rá kell írni a szavazókör sorszámát és a kötegben levő szavazólapok számát.”

Az országgyűlési képviselők választásán történő végrehajtásáról szóló 60/2005. (XII. 21.) BM rendelet 5. számú mellékletének indítvánnyal érintett mintái:

„5. számú melléklet 1. számú minta
 ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSA

A

EGYÉNI VÁLASZTÓKERÜLETI SZAVAZÓKÖRI
 JEGYZŐKÖNYV

(...)

A VÁLASZTÁS SZAVAZÓKÖRI EREDMÉNYE

(...)

c) Szavazás

Urnában lévő szavazólapok száma	Eltérés a szavazóként megjelentek számától (többlet:+/hiány:-)	Érvénytelen szavazatok száma	Érvényes szavazatok száma
J	K	L	M

Rontott szavazólapok száma:

.....

Figyelem!

(...)

c) A J rovatba beírt számnak egyenlőnek kell lennie az L és M rovatba beírt számok összegével. (J rovat = L+M rovat.)

d) A jelöltenkénti érvényes szavazatok számát a jegyzőkönyv C oldalán kell feltüntetni. A jelöltenkénti szavazatok száma összegének meg kell egyeznie az M rovatba beírt számmal!

(...)

5. számú melléklet 2. számú minta
 ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSA

A

TERÜLETI LISTÁS SZAVAZÓKÖRI

JEGYZŐKÖNYV

(…)

c) Szavazás

Urnában lévő szavazólapok száma	Eltérés a szavazóként megjelentek számától (többlet:+/hiá ny:-)	Érvénytelen szavazatok száma	Érvényes szavazatok száma
J	K	L	M

Rontott szavazólapok száma:

.....

Figyelem!

(…)

c) A J rovatba beírt számnak egyenlőnek kell lennie az L és M rovatba beírt számok összegével. (J rovat = L+M rovat.)

d) A listánkénti érvényes szavazatok számát a jegyzőkönyv C oldalán kell feltüntetni. A listánkénti szavazatok száma összegének meg kell egyeznie az M rovatba beírt számmal!

(…)

5. számú melléklet 3. számú minta
ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSA

A

JEGYZŐKÖNYV

AZ EGYÉNI VÁLASZTÓKERÜLET VÁLASZTÁSI EREDMÉNYÉRŐL

(…)

A VÁLASZTÁS EREDMÉNYE

(…)

c) Szavazás

Urnában lévő szavazólapok száma	Eltérés a szavazóként megjelentek számától (többlet:+/hiány:)	Érvénytelen szavazatok száma	Érvényes szavazatok száma
J	K	L	M

Figyelem!

(…)

e) A J rovatba beírt számnak egyenlőnek kell lennie az L és M rovatba beírt számok összegével. (J rovat = L+M rovat.)

f) A jelöltenkénti érvényes szavazatok számát a jegyzőkönyv C oldalán kell feltüntetni. A jelöltenkénti szavazatok száma összegének meg kell egyeznie az M rovatba beírt számmal!

(…)

5. számú melléklet 4. számú minta
ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSA

A

I. JEGYZŐKÖNYV

A TERÜLETI VÁLASZTÓKERÜLETI SZAVAZATÖSSZESÍTÉSÉRŐL

(…)

A VÁLASZTÁS EREDMÉNYE

(…)

c) Szavazás

Urnában lévő szavazólapok száma	Eltérés a szavazóként megjelentek számától (többlet:+/hiány:)	Érvénytelen szavazatok száma	Érvényes szavazatok száma
J	K	L	M

Figyelem!

(...)

e) A J rovatba beírt számnak egyenlőnek kell lennie az L és M rovatba beírt számok összegével. (J rovat = L+M rovat.)

f) A listánkénti érvényes szavazatok számát a jegyzőkönyv C oldalán kell feltüntetni. A listánkénti szavazatok száma összegének meg kell egyeznie az M rovatba beírt számmal!"

III.

Az indítvány az alábbiak szerint nem megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság eljárása során mindenképp azelőtt az állapította meg, hogy a R1.-t 2004. október 29. napjával hatályon kívül helyezte a 65/2004. (X. 29) BM rendelet 19. § (1) bekezdése, majd ezt a rendeletet is hatályon kívül helyezte a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvénynek az országgyűlési képviselők választásán történő végrehajtásáról szóló 60/2005. (XII. 21.) BM rendelet (a továbbiakban: R2.). Az R2. 5. számú melléklete tartalmaz olyan mintákat, amelyeket az indítvány is támadott, ezért az Alkotmánybíróság az eljárását hatályos szabályozás tekintetében folytatta le.

2. Az Alkotmánybíróság elsőként az indítvánnyal támadott rendelkezéseknek az Alkotmány 61. § (1) bekezdéssel való összhangját vizsgálta.

2.1. Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése alapján - az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében - mindenkinek joga van arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje és terjessze. A közérdekű adatokhoz való szabad hozzáférés teszi lehetővé az állam polgárai számára a választott népképviselői testületek, a végrehajtó hatalom, a közigazgatás és az igazságszolgáltatás működése jogszerűségének és hatékonyságának ellenőrzését. A nyilvánosság a közhatalom demokratikus működésének előfeltétele. A közérdekű információk megismerhetősége garantálja a közügyek intézésének áttekinthetőségét. A közügyek bonyolultsága miatt a közhatalmi döntéshozatalra, az ügyek intézésére gyakorolt ellenőrzés és befolyás azonban csak akkor lehet hatékony, ha az illetékes szervek felfedik a szükséges információkat. [32/1992. (V. 29.) AB határozat, ABH 1992, 182, 183-184.] A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény ennek megfelelően a következőképpen határozza meg a közérdekű adat fogalmát: „(...) közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, valamint a tevékenységére vonatkozó, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy

gyűjteményes jellegétől”.

A választások eredménye az állam működését és az állampolgárok életét, közügyekben való részvételét alapvetően befolyásoló információ, azt a közérdekű adatokhoz való jog alapján hozzáférhetővé kell tenni. Ezekhez az adatokhoz a hozzáférést indokoltta teszi továbbá a választások tisztaságának követelménye is, aminek részét képezi a választási eredményekre vonatkozó adatok megismerése. A választások eredménye a leadott szavazatok száma, azon belül az érvényes és érvénytelen szavazatok száma, valamint az érvényes szavazatokon belül az egyes jelöltekre leadott szavazatok száma alapján kerül megállapításra, figyelemmel az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény rendelkezéseire. A választás eredményére vonatkozóan kezelésükben lévő adatokat a Ve. 6. §-a, 75. § (2) bekezdése valamint 76. § (2) bekezdése alapján a választási irodák kötelesek nyilvánosságra hozni, illetve hozzáférhetővé tenni.

2.2. A Ve. 72. §-a a szavazatszámoló bizottság egyes feladatait, illetve a szavazatszámolás szabályait rögzíti. A Ve. 72. §-ának indítvánnyal támadott (4) bekezdése ebben a körben rendelkezik az érvénytelen szavazatoknak a szavazatszámolás során irányadó, a választások tisztaságát biztosító kezelési szabályairól. Eszerint az érvénytelen szavazatokat az érvényesektől külön csoportba kell helyezni, majd az érvénytelen szavazólapokat külön kötegbe kell foglalni és lezárni úgy, hogy a köteghez a pecsét megsértése nélkül ne lehessen hozzáférni.

Az R2. támadott rendelkezései az országgyűlési képviselők választásán az egyes (egyéni és területi listás) szavazóköri körökben a Ve. 74. §-a szerinti, (többek között) a választás eredményét tartalmazó jegyzőkönyv mintáit tartalmazzák.

Az indítvánnyal támadott rendelkezések a szavazatszámolás eljárási szabályait és az eredmény szavazatszámoló bizottság általi rögzítésének konkrét módját tartalmazzák. A választás eredményére vonatkozó adatok nyilvánosságra hozatalát tehát nem a Ve. és az R2. indítvánnyal támadott rendelkezései, hanem a Ve. 2. 1. pontban ismertetett szabályai rögzítik.

2.3. Az indítványozó tartalmilag nem a választási irodák kezelésében lévő adatok nyilvánosságra hozatalát rendező szabályok alkotmányellenességét vetette fel, hanem a választási eredmény rögzítésére vonatkozó szabályokat kifogásolta azon az alapon, hogy az érvénytelen szavazatok számát további szempontok szerint nem rögzítik a jegyzőkönyvben (és feltételezhetően az adatlapon is - bár ez utóbbi tekintetében az indítványozó nem terjesztett elő indítványi kérelmet). Vagyis az indítványozó nem valamely állami szerv kezelésében lévő (közérdekű) adat hozzáférhetőségét hiányolta indítványában, hanem a kezelt - közérdekű - adatok meghatározott szempontok szerinti tovább bontását és e bontásban történő kezelését.

A választási irodák által kezelt érvénytelen szavazatokra vonatkozó adatok érvénytelenségi okok szerinti kezelése az Alkotmány 61. § (1) bekezdéséből nem következik. A közérdekű adatokhoz való hozzáférés joga önmagában ugyanis nem foglalja magában az adatkezelő azon kötelezettségét, hogy a kezelt közérdekű adatot különböző szempontok szerint tovább bontva kezelje, és aszerint tegye hozzáférhetővé. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a részében elutasította. Megjegyzi ugyanakkor az Alkotmánybíróság: nem kizárt, hogy a jogalkotó rendelkezzen az érvénytelen szavazatok számának érvénytelenségi okok szerinti kezeléséről és közzétételéről.

3. Az Alkotmány 61. § (3) bekezdése azt a kötelezettséget állítja a törvényhozás elé, hogy a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvényt, illetve a sajtószabadságról szóló törvényt a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával fogadja el. Az Alkotmány ezen rendelkezése és a támadott jogszabályi rendelkezések között – miután egyik sem az Alkotmány 61. § (3) bekezdésében megjelölt tárgyköröket szabályozza – alkotmányossági összefüggés nem állapítható meg, így az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a részében is elutasította.

Dr. Paczolay Péter
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér	Dr. Bragyova András
alkotmánybíró	alkotmánybíró

Dr. Holló András	Dr. Kiss László
alkotmánybíró	alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter	Dr. Lenkovics Barnabás
alkotmánybíró	alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós
előadó alkotmánybíró